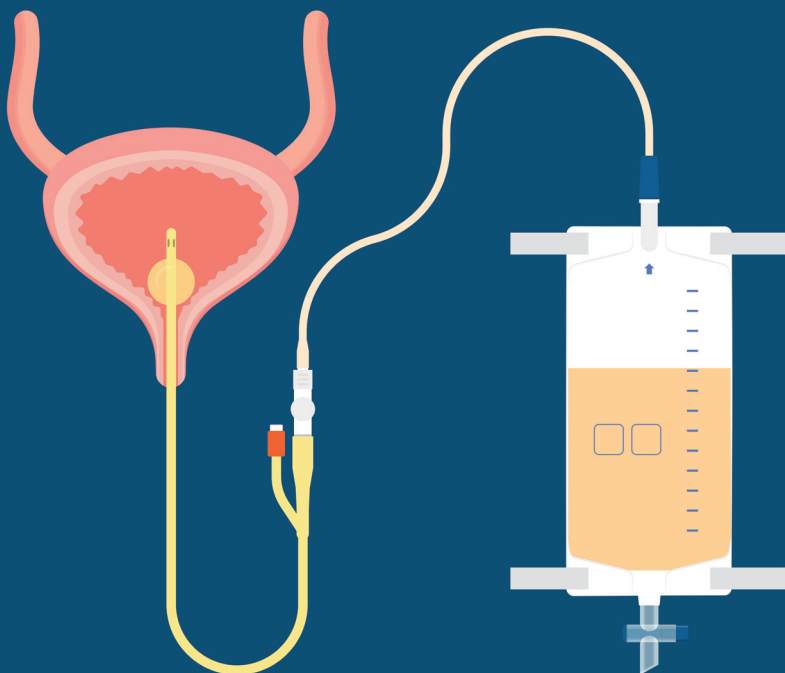

UROLOGIE

Transurethrale verblijfskatheter

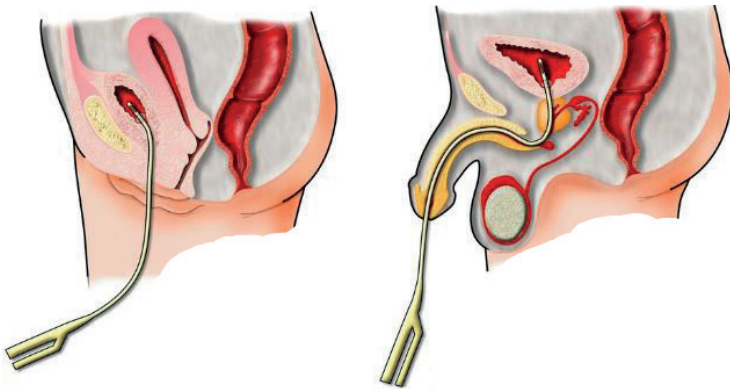

Wat is een transurethrale verblijfskatheter?

Bij een transurethrale verblijfskatheter leggen we een kunstmatige verbinding aan met de blaas. Een katheter is een soepel, dun buisje dat via de plasbuis tot in de blaas wordt ingebracht. Dankzij de katheter kan de urine in de blaas nu onmiddellijk aflopen.

Aan het uiteinde van de katheter zit een ballon, die we opblazen waardoor de katheter niet uit de blaas kan vallen.

De katheter wordt aangesloten op een urineopvangzak, die aan het been bevestigd wordt. De urine loopt voortdurend in de urinezak. Je kan de katheter eventueel ook afsluiten met een katheterventiel, een soort kraantje. De urine loopt dan weg zodra je het kraantje open zet.

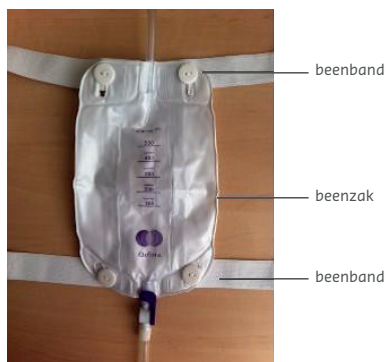

Wanneer plaatsen we een transurethrale verblijfskatheter?

- Als je niet of onvoldoende je blaas kan leegmaken op een natuurlijke wijze en er te veel urine achter in de blaas blijft.
- Na een blaasoperatie.
- Bij blaastraining, met een katheterventiel.

De urineopvangzak

Aan de katheter wordt een urineopvangzak aangesloten. Die bevestig je met velcrobandjes aan je been. Deze urineopvangzak draag je onder je kledij. De urineopvangzak moet altijd lager hangen dan de blaas. Zo kan de urine makkelijk vanuit de blaas in de opvangzak lopen.

De dagzak (beenzak)

Overdag gebruik je een dagzak, ook wel een beenzak genoemd. Daar kan ongeveer 500 ml urine in. Onderaan de beenzak zit een kraantje (ventiel), waarmee je de urinezak kan leegmaken. Als de urineopvangzak vol is, maak je hem leeg in het toilet of in een maatbeker. Gewoonlijk maak je de beenzak om de vier à zes uur leeg, of als de zak voor 2/3 vol is. Droog het uiteinde van het ventiel na het legen telkens af met (wc-)papier, zodat er geen urine meer aan het ventiel blijft hangen.

Je kan de beenzak zowel op je boven- als onderbeen dragen. De lengte van de leiding kan je aanpassen volgens je voorkeur. Als je de beenzak op je bovenbeen draagt, blijft een rok of korte broek dragen mogelijk. Bij een lange broek en beenzak op onderbeen, steek je het kraantje in je kous, zodat het niet zichtbaar is als je gaat zitten.

De nachtzak

's Nachts koppel je de nachtzak aan de dagzak. Nadat je de nachtzak met de beenzak verbonden hebt, open je het kraantje van de beenzak zodat de urine in de nachtzak kan overlopen. In de nachtzak kan ongeveer 1,5 à 2 liter urine, zodat je 's nachts niet moet opstaan om de urinezak te legen. Je mag de beenzak losmaken van je been en naast je in bed leggen. Aan de nachtzak is een speciale bedhanger voorzien. De urinecollector mag de grond niet raken.

Tip: leg de nachtzak in een waskom naast je bed. Als je het kraantje vergeet dicht te zetten, loopt de urine niet op de vloer.

Zorg altijd voor een vlotte afloop:

- Hang de urinecollector lager dan de blaas.
- Zorg dat er geen knik is in de leiding.
- Vermijd hangende lussen.

's Morgens koppel je de nachtzak terug los van de dagzak. Sluit eerst het kraantje van de beenzak. Koppel daarna de nachtzak los en leeg die in het toilet. Spoel de zak even met water voor je hem ophangt.

Verzorging van de urinezak

Eénmaal per week spoel je de nachtzak met een mengsel van water en azijn om de urinegeur te verwijderen. Gebruik 100 ml azijn en 200 ml water.

De been- en nachtzak vervang je om de vijf dagen. Er is terugbetaling voor twintig been- en twintig nachtzakken om de drie maanden.

Vervang de zak eerder als:

- het kraantje niet werkt.
- de zak lekt.
- de zak een onaangename geur heeft.
- de gaatjes om de urinezak aan de velcrobanden te bevestigen gescheurd zijn.

Als je de beenzak vervangt, ontsmet dan altijd het uiteinde van de katheter met alcohol 70% en raak het uiteinde van de leiding van de opvangzak niet aan.

Het katheterventiel of -kraantje

Overdag kan je ook een katheterventiel of -kraantje gebruiken in plaats van een dagzak. De blaas vult zich met urine. Op het moment dat je plasdrang voelt, open je het kraantje om de blaas te legen. Als je geen volle blaas voelt en dus geen plasdrang ervaart, leeg je best de blaas op regelmatige tijdstippen, ongeveer om de drie tot vier uur. Dit om te voorkomen dat de blaas te vol wordt zonder dat je het merkt.

Droog het uiteinde van het ventiel na het legen telkens af met papier, bijvoorbeeld met wc-papier, zodat er geen urine meer aan het ventiel blijft hangen.

's Nachts kan je de nachtzak koppelen aan het katheterventiel. Zet het katheterventiel wel open zodat de urine kan doorlopen in de nachtzak. 's Morgens ga je de nachtzak ontkoppelen, legen en opbergen.

Belangrijk: bij iedere handeling aan de urinezak of het katheterventiel onsmet je het uiteinde van de leiding van de opvangzak en het ventiel met alcohol 70 %. Dit kun je verkrijgen bij de apotheek.

Complicaties

Pijn

Pijn ter hoogte van de opening van de plasbuis is mogelijk. Dit wordt veroorzaakt door de wrijving van de katheter in de opening van de plasbuis. Om dit te voorkomen fixeren we de katheter met een kleefpleister op de dij.

Blaaskrampen

Vaak zijn blaaskrampen, samentrekkingen van de blaas of het voortdurend gevoel te moeten plassen het gevolg van irritatie van de blaas door de katheter.

Een katheter is een vreemd voorwerp in de blaas en de blaas wil het vreemd voorwerp uit de blaas duwen. Soms is op dat ogenblik urineverlies naast de katheter of via de plasbuis mogelijk.

Blaaskrampen kunnen ook het gevolg zijn van een infectie. De uroloog zal je indien nodig medicatie voorschrijven.

Urineweginfectie

Een blaaskatheter geeft een groter risico op blaasontsteking.

Tekenen van urineweginfectie zijn:

- troebele urine.
- sterk ruikende urine.
- plasdrang.
- urineverlies naast de katheter of via de plasbuis.
- bloed bij de urine.

Een goede doorstroming van urine is daarom heel belangrijk.

- Leeg de opvangzak regelmatig, minstens vier keer per dag, en wacht niet tot de zak overvol zit.
- Hang de opvangzak altijd lager dan de blaas.
- Ontsmet het ventiel telkens voor en na het legen met alcohol 70%.
- Drink voldoende.

Verstopte katheter

Tekenen die wijzen op een verstopte katheter zijn:

- plasdrang.
- opgezette onderbuik.
- aanhoudende pijn in de onderbuik.
- geen afvloeien van urine als het kraantje open staat.
- geen urine in de urinezak.
- urineverlies naast de katheter of via de plasbuis.

Troebele urine en vlokken in de urine kunnen de katheter verstopen. In dat geval zal de thuisverpleegkundige de katheter spoelen.

Uitvallen van de katheter

Als de katheter per ongeluk uitvalt of uitgetrokken wordt, kom dan onmiddellijk naar de spoedgevallendienst of verwittig je uroloog of huisarts. Er moet zo snel mogelijk een nieuwe katheter worden geplaatst. Je mag niet langer dan vier uur wachten omdat je blaas zich ondertussen zal vullen. Na verloop van tijd krijg je plasdrang en raakt je blaas overrokken.

Dagelijkse verzorging

Was de katheter dagelijks mee met water en zeep. Douchen is toegestaan, een bad neem je beter niet.

Steek tijdens het douchen de beenzak zonder de velcrobandjes in een plastic zak zodat de buitenkant van de zak niet nat wordt.

Meer informatie of een afspraak maken?

Aarzel niet om contact op te nemen.

Raadpleging Urologie

 050 36 51 12

 secur@stlucas.be

 Route C 052 - gelijkvloers

Spoedgevallendienst

Bij dringende medische vragen

 050 36 56 10

AZ Sint-Lucas Brugge

📍 Sint-Lucaslaan 29, 8310 Brugge

☎ 050 36 91 11 ✉ info@stlucas.be 🌐 www.stlucas.be

